

Література:

- 1) Balakrishnan R., Harris T.S. and Sen P.K. The predictive ability of geographic segment disclosures//Journal of Accounting Research. – 1990. – Autumn
- 2) Behn B.K., Nichols N.B., Street D.L. The predictive ability of geographic segment disclosures by US companies: SFAS № 131 vs SFAS № 14//Journal of Accounting Research. – 2002. – Vol.1
- 3) Edwards P., Smith R. Competitive Disadvantage and Voluntary Disclosures: The case of Segmental reporting/ P. Edwards, R. Smith//British Accounting review. – Vol 28 (1) – pp. 155 – 172
- 4) Emmanuel C., Garrod N. Segment reporting: International issues and Evidence// C. Emmanuel, N. Garrod. – 1992. – Prentice-Hall, Englewood Cliffs, New Jersey. – 170 p.
- 5) Herrmann D., Thomas W. An analysis of Segmental Disclosures under SFAS No 131 and SFAS No 14/ D. Herrmann, W. Thomas// Accounting Horizons (AAA). – Vol. 14 (3). – pp. 287 – 302

УДК 675.22

Галещук С.М.,
аспірант кафедри обліку у виробничій сфері,
Тернопільський національний економічний університет

ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВ ЩОДО ВІДОБРАЖЕННЯ ОПЕРАЦІЙ В ІНОЗЕМНІЙ ВАЛЮТІ

Актуальність обраної теми диктується наявністю кількох альтернативних способів обліку валютних трансакцій, використання яких має різний вплив на фінансовий результат підприємства. Крім того, увага науковців та практиків до методики відображення операцій у іноземній валюті активізувалася у зв'язку з переходом частини вітчизняних підприємств на МСФЗ, які розширюють спектр способів обліку валютних операцій, що підкреслює важливість деталізації та конкретизації облікової політики підприємств.

Питаннями відображення у бухгалтерській звітності операцій у іноземній валюті присвячені праці науковців - Ю. Кузьмінського, С. Голова, І. Жиглей, І. Волкової. Дослідженнями облікової політики щодо валютних операцій займалися О. Михасик, Т. Демчук, Д. Чирка.

Згідно із Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», облікова політика – це сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання і подання фінансової звітності [1]. Кожне підприємство самостійно обирає певні методи та процедури оцінки та відображення операцій у фінансовій та управлінській

звітності відповідно до профілю виробництва, орієнтованості на внутрішній чи зовнішній ринки, організаційної структури виробництва, які включають в наказ про облікову політику згідно з вимогами чинного законодавства.

Після впровадження П(С)БО у підприємства є альтернативні варіанти вибору методів оцінки та обліку окремих статей фінансової звітності: амортизації основних засобів та нематеріальних активів, методу списання виробничих запасів, витрат на виробництво та калькулювання собівартості, створення резерву сумнівних боргів тощо [2, с. 10].

Нормативно-правовими актами незакріплено порядок формування облікової політики підприємств. Тому підприємство визначає облікову політику відповідним наказом по підприємствах. Для подальшого аналізу окремих ділянок облікової політики назвемо етапи її розробки:

I етап. Визначення організаційно-правових та виробничих особливостей діяльності підприємства для вироблення структури облікової політики.

II етап. Вибір методів оцінки, визнання операцій та методики їх відображення у фінансовій звітності.

III етап. Висвітлення облікової політики у формі внутрішнього наказу або розпорядження на підприємстві.

Щодо операцій в іноземній валюті, то існують різні погляди на способи включення методики їх відображення в облікову політику. Т. Демчук вказує на необхідність внесення в структуру облікової політики питання «Операції в іноземній валюті» з деталізацією обраної методики згідно з вимогами П(С)БО 21. [3]. На думку О. Михасика, необхідно виділити окремий пункт у обліковій політиці – «Розрахунки у іноземній валюті» із відповідними складовими:

I. Методологія здійснення розрахунків у іноземній валюті (порядок визначення первісної оцінки активів, вартість яких виражена в іноземній валюті).

II. Методика здійснення розрахунків у іноземній валюті (специфіка обліку).

III. Організація здійснення розрахунків у іноземній валюті (документооборот).

IV. Техніка здійснення розрахунків у іноземній валюті (вказати перелік рахунків обліку операцій в іноземній валюті з детальним виділенням субрахунків відповідних рівнів для можливості організації аналітичного обліку) [4, с. 137].

Така деталізація в обліковій політиці, вважаємо, є виправданою в разі, якщо не менше половини розрахунків підприємство проводить у іноземній валюті. У іншому випадку оптимальним, на нашу думку, є введення до наказу про облікову політику пункту «Здійснення операцій в іноземній валюті» з відповідними підпунктами:

I. Порядок відображення операцій в іноземній валюті за монетарними статтями та їх перерахунок.

II. Порядок відображення операцій в іноземній валюті за немонетарними статтями та їх перерахунок.

III. Організація складання консолідованої фінансової звітності у національній валюті.

IV. Розкриття інформації про вплив змін валютних курсів у примітках до фінансової звітності.

Така структура узагальнює обрані керівником та головним бухгалтером способи обліку операцій в іноземній валюті у всіх аспектах, включаючи існування закордонних дочірніх підприємств, методика здійснення розрахунків у іноземній валюті, оцінки та визнання операцій у іноземній валюті за немонетарними статтями відповідно до вимог нормативно-правової бази.

Таким чином, зважаючи на багатоваріантність обліку операцій у іноземній валюті, необхідним є пояснення обраних методик у наказі про облікову політику підприємства, що матиме свій вплив на відображення фінансового результату підприємства. Крім того, керівництво самостійно обирає структуру наказу про облікову політику, проте повнота роз'яснень дасть змогу зрозуміти показники фінансової звітності зовнішнім та внутрішнім користувачам.

Література:

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України : від 16.07.1999 р. № 996-XIV зі змінами та доповненнями. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14>.

2. Левченко О. Сучасний стан формування облікової політики в сільськогосподарських підприємствах / О.П. Левченко // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (Економічні науки) – 2012. - № 1(17). – С. 7-16.

3. Демчук Т. Облікова політика підприємства в аспекті відображення валютних операцій / Т. П. Демчук // Вісник ЖДТУ. – 2010. – № 3 (53). – С. 85–90.

4. Михасик О. Організація і методика обліку розрахунків у іноземній валюті / О. Д. Михасик // Науковий вісник Національного університету ДПС України (економіка, право). – 2011. - № 4(55). – С. 135-140.